

Warszawa, dnia 10 maja 2023 r.

Podstawowe dane osobowe recenzenta

Prof. dr hab. Joanna Ławrynowicz-Just

Dziedzina: sztuki

Dyscyplina: sztuki muzyczne

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina

W Warszawie

Recenzja pracy doktorskiej mgr Aleksandry Dąbek

Zlecniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, pismo z dnia 03.03.2023, sygnowane przez przewodniczącą Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne, prof. dr hab. Monikę Gardoń-Preinl, prof. AMKP

Dotyczy

Uchwały Składu Orzekającego Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie (Uchwała nr 1/2023) z dnia 22.02.2023 roku oraz na podstawie art.190 ust.2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. z 2022 r. poz.574 z późn. zm.) oraz § 19 ust.1 *Regulaminu przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie* zatwierdzonym Uchwałą Nr 12/2022 Senatu Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie z dnia 26 maja 2022r.

Rada do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne powierzyła mi rolę recenzenta rozprawy doktorskiej w postępowaniu doktorskim pani **mgr Aleksandry Dąbek**.

Przekazano mi rozprawę doktorską (promotor prof. dr hab. Marek Szlezer), która zgodnie z art. 187 ust.3 i 4 ustawy stanowi dzieło artystyczne opatrzone opisem w języku polskim i angielskim w celu sporządzenia recenzji.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr **Aleksandry Dąbek** pt. „*Twórczość fortepianowa Franciszka Mireckiego*” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz jego opisu. Dzieło artystyczne zawiera nagrania następujących utworów:

Franciszek Mirecki

Impromptu op.9

4 Polonezy op.8

nr 1 E-dur

nr 2 a-moll

nr 3 F-dur

nr 4 As-dur

Sonata op.12 nr 2

Moderato sostenuto

Andante con moto

La chasse

Fantazja op.10

Nagranie zostało zrealizowane w auli Florianka Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie w dniach 23-24.09.2022 roku na fortepianie Steinway&Sons (model D) przez realizatora nagrania pana Bartłomieja Staniaka.

Doktorantka dysponuje swobodą wykonawczą - panuje nad instrumentem, prezentując biegłość palcową, dbałość o jakość wydobywanego brzmienia oraz w sposób zadowalający utrzymuje balans pomiędzy pierwszoplanowymi i dalszymi elementami zarejestrowanych utworów. Umiejętności pianistyczne pozwalają na grę z wyczuwalnym zapasem instrumentalnym. Z punktu widzenia estetycznego dzieło artystyczne przedstawione jest w sposób zachowujący elegancję i umiar.

Jednak utwory kompozytorów mało znanych, a więc rzadko goszczących na scenach sal koncertowych oraz w świadomości melomanów, niosą w sobie szczególne zapotrzebowanie na wyrazistość przekazu. Narracja utworów nie należących do kanonu literatury fortepianowej, a co za tym idzie, pozbawionych punktów odniesienia w postaci innych propozycji wykonawczych,

stawia pianistę w szczególnej sytuacji. Z jednej strony otwiera furtkę do swobodnego kreowania myśli muzycznej, proporcji brzmienia, czy relacji pomiędzy poszczególnymi elementami dzieła muzycznego, a z drugiej stanowi spore wyzwanie, nacechowane poważną odpowiedzialnością artysty. Przypadek twórczości Franciszka Mireckiego jest dodatkowo o tyle szczególny, że autor stosuje dość oszczędne środki kompozytorskie, stawiając na prostotę harmoniczną oraz przejrzystość faktury. W wykonaniu mgr Aleksandry Dąbek duża precyzja wykonawcza nie obejmuje sfery przekazu. Wielokrotnie powtarzalne motywy muzyczne, wynikające z zasad konstrukcji, np. Polonezów, pozostawiają niedosyt operowania wyobraźnią brzmieniową, cyrkulacją proporcji, poszukiwaniem polifonizujących komentarzy melodycznych czy też czytelną modyfikacją artykulacji, co w efekcie mogłoby zapobiegać wrażeniu powtarzalności założeń. Interpretacja będąca premierą fonograficzną z założenia podejmuje wyzwanie pozostawienia dzieła wzorcowego, mogącego stanowić w następstwie punkt odniesienia dla przyszłych wykonawców. W mojej subiektywnej opinii odbiorca oczekiwać powinien wysokiej atrakcyjności wykonania, będącego zachętą do popularyzacji mało znanego kompozytora.

Na uwagę natomiast zasługuje sam pomysł podjętego tematu. Przygotowanie do jego realizacji, poparte wiedzą stylistyczną i formotwórczą dociekliwością wskazują na wszechstronne dotarcie Doktorantki do dostępnych źródeł. Wykonania charakteryzują się zachowaniem równowagi środków artystyczno – technicznych. Środki wykonawcze użyte przez Doktorantkę wpisują się w klasyczny umiar kompozycji, a dobór temp i operowanie czasem muzycznym sprzyjają konstrukcji utworów.

Ogólnie stwierdzam, że podjęcie tematu spełniającego założenie ochrony spuścizny polskiego kompozytora wraz z rzetelną rejestracją jego utworów oraz wnikliwym opisem jest osiągnięciem Doktorantki, które oceniam wysoko.

Część teoretyczna pracy pt. *„Twórczość fortepianowa Franciszka Mireckiego”* jest szczegółowym opisem nagranej płyty. Praca składa się z następujących rozdziałów:

Wstęp

Rozdział 1: Biografia oraz ogólna charakterystyka twórczości

Biografia

Ogólna charakterystyka twórczości Franciszka Mireckiego

Poglądy estetyczne

Rozdział 2: Opis dzieła artystycznego

2.1. *Impromptu ou 9 variations sur l'air „Que ne suis-je la Fougère”*

2.2. *Quatre Polonaises op.8*

2.2.1. *Polonez op.8 nr 1*

2.2.1. *Polonez op.8 nr 2*

2.2.3. *Polonez op.8 nr 3*

2.2.4. *Polonez* op. 8 nr 4

2.3. *Sonata* op. 12 nr 2

2.3.1. *Moderato sostenuto*

2.3.2. *Andante con moto*

2.3.3. *La chasse*

2.4. *Fantaisie suivie de sept variations, sur la romance "Bien anime, qui jamais n'oublie"* op. 10

Podsumowanie

Spis kompozycji fortepianowych Franciszka Mireckiego

Bibliografia

Pani mgr Aleksandra Dąbek napisała interesującą dysertację doktorską poświęconą twórczości fortepianowej polskiego kompozytora Franciszka Mireckiego na przykładzie swobodnego wyboru jego kompozycji. Dobór gatunków muzycznych pozwala na szersze spojrzenie na język kompozytorski twórcy, co najprawdopodobniej było założeniem Doktorantki. Opis dzieła artystycznego składa się ze *Wstępu*, dwóch *Rozdziałów*, *Podsumowania*, *Spisu kompozycji fortepianowych Franciszka Mireckiego* oraz *Bibliografii*. We *Wstępie*, Autorka wyjaśnia wybór tematu oraz powody zainteresowania twórczością Franciszka Mireckiego. Dalej następuje *Rozdział I* w którym Autorka odnosi się do podstawowych faktów z życia kompozytora, mających wpływ na jego wykształcenie oraz późniejszy ogólny rozwój stylu muzycznego. Doktorantka opisuje specyfikę muzyki fortepianowej kompozytora próbując określić główne cechy jego języka muzycznego oraz poglądy estetyczne.

Rozdział 2 poświęcony jest dziełom fortepianowym Franciszka Mireckiego, zarejestrowanym na płycie. Autorka koncentruje się na analizie wykonawczej poszczególnych utworów. Odnosi się do budowy formalnej dzieł, uwzględnia wszystkie składowe elementy jak - melodykę, harmonię, rytmikę, metrum, agogikę, ornamentykę i artykulację. Doktorantka szczegółowo analizuje kolejne utwory, podając również genezę ich powstania. Uwzględnia ich kolorystykę, pedalizację, fakturę, ekspresję w oparciu o artykulację, melodykę, dynamikę, konstrukcję oraz rytmikę. Analiza problemów wykonawczych i interpretacyjnych dokonana przez Doktorantkę jest bardzo wartościowa i profesjonalna. Opisuje wszystkie elementy dzieła, których użycie jest niezbędne do właściwego ich wykonania.

Podsumowanie zawiera ogólne przemyślenia Doktorantki dotyczące specyfiki twórczości Franciszka Mireckiego.

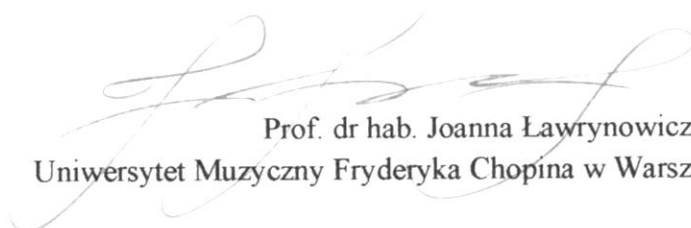
Dysertacja posiada również wersję angielską. *Bibliografię* liczącą 18 pozycji oraz 4 źródła nutowe. Praca napisana jest z dużą dbałością o dobór sformułowań, które precyzyjnie określają zamierzenia treści. Przemyślenia Doktorantki świadczą o dużej wiedzy i wnikliwym zbadaniu tematu. Pod każdym względem oceniam pracę bardzo wysoko.

Konkluzja

Obie części pracy doktorskiej mgr **Aleksandry Dąbek** pt. „*Twórczość fortepianowa Franciszka Mireckiego*” są ważnym osiągnięciem Autorki.

Nagranie płyty CD oraz opis dzieła artystycznego posiadają w tym przypadku szczególną wartość w zakresie popularyzacji nieznanych dzieł polskich kompozytorów, pozwalając zapoznać się i zgłębić twórczość Franciszka Mireckiego. Analiza powyższego problemu ma też istotny wpływ na rozwój dyscypliny artystycznej reprezentowany przez Autorkę.

Stwierdzam, iż mgr **Aleksandra Dąbek** wykazała się szeroką wiedzą teoretyczną i praktyczną w zakresie swojej dyscypliny, a jej praca doktorska spełnia wymagania zapisane w ustawie.

Prof. dr hab. Joanna Ławrynowicz-Just
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie